

Upravništvo Ljubljana, Knaflejeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni urednik: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Narodna znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflejeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Akademija znanosti in umetnosti

Včerajšnji dan se bo, tako vsaj trdno upamo, za trajno uvrstil v slovensko kulturno zgodovino: tega dne je bila ustanovljena Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Nova Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani, se sestrsko pridružuje Akademijama v Zagrebu in Beogradu kot najmlajša sodelavka v organizaciji naših znanstvenih prizadevanj. Z narodnim osvobođenjem so bila slovenski besedi in slovenskemu kulturnemu delu odprta na stežaj tudi tista vrata, na katerih je prej trdo vrtno stražil avstrijski režim s svojimi germansko-kulturnimi stremeljenji. Tako ... dobili poleg srednjega šolstva tudi najvišji učni in znanstveni zavod, čigar obstoj šele uvršča narod med kulturno polnovredne narode: dobili smo univerzo v Ljubljani. Obstoj in funkcija univerze pa vodita že skoraj z neko nujnostjo k ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti, kajti naraščajoče znanstveno delo potrebuje organizacijo, ki ga tudi izven univerze reprezentira, združuje in usmerja. Cela vrsta znanstvenih zahtev in potreb je rešljiva samo ob sodelovanju znanstvene ustanove, ki ima dovolj avtoritete in sredstev, da usmerja večstransko prizadevanje k določeni smotru. Z Akademijo znanosti in umetnosti nastopa organizacija slovenskega znanstvenega dela višji razvojni stadij in vse naše višje kulturno življenje dobiva na znotraj in na zunaj dostojno reprezentanco.

Moglo bi se ustovinjati, da imamo v Jugoslaviji že dve Akademiji znanosti in umetnosti in da bi lahko ena izmed teh ali obe skupaj izvrševali isto funkcijo tudi za slovensko ozemlje. Dejstvo pa je, da se kulturno življenje Jugoslavije izživlja prvenstveno v treh tradicionalnih središčih in izmed teh ima Ljubljana zaradi slovenske jezikovne avtonomnosti čisto poseben položaj. Niti Zagreb niti Beograd n. moreta preko svojih Akademij tako voditi, usmerjati in reprezentirati znanstveno prizadevanje v naši ožji domovini, kakor velevajo njegove rastoče potrebe in zahteve. Res nobena teh obstoječih Akademij ni mogla doslej zavzeti organizatorično vplivne funkcije v slovenskem kulturnem krogu in slej ko prej se obe omejujejo v glavnem le na tradicionalno dano jim ozemlje. Te in še druge okoliščine so dovoljni argumenti proti ugovorom, ki bi se morda pojavili zoper ustanovitev naše najmlajše znanstvene ustanove.

Nova Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani vstopa v življenje kot delavka za posebne višje kulturne naloge, ki jih zastavljata Slovincem naša zemlja in naš narod, pa tudi kot sodelavka pri skupnih smotrih, ki jih nalaga kulturnim čimteljem obstoj in interese skupne narodne države. Nova Akademija v Ljubljani ne podira nič obstoječega in ne ovira nikogar v njegovem razvoju in delovnem razmahu, pomeni pa za slovenski del Jugoslavije in preko njega za vse slovensko etnično ozemlje intenzifikacijo kulturnih, posebej še znanstvenih prizadevanj. Kultura se nikdar ne zadovoljuje z velikimi kompleksi, ki jih ne more dovolj pregledati in intenzivno obdelovati. zato celó pri nacionalno in jezikovno zdavnaj zedinjenih narodih deli področja, parcelira prevelike komplekse in jim prepušča avtonomno obdelovanje duhovnih tal. Odtod imamo v Franciji in Italiji vrsto akademij, ki delujejo nezavisno od reprezentativnih akademij v prestolnicah, kjer se vsi vodilni krogi predobro zavedajo, da sleherni dobro opravljeno znanstveno delo, sleherni resnični kulturni uspeh samo povečuje in pomnožuje skupni zaklad, skupno korist, moč in slavo.

Tako se da zagovarjati ustanovitev slovenske Akademije v Jugoslaviji tudi s stališča one skupnosti, ki je izražena z državnim in narodnim edinstvom. Umotvo je pa, da razumno in pravilno umevati slovenski interese le še bolj utemeljujejo tako ohranjanje našega kulturnega življenja. Tudi skupnostno prizadevanje mora sloneti na organskem načelu in na pravilni rasti posameznih sestavnih delov. Slovenci imamo zadostno opravilo svoje Akademije ne samo v današnjem živahnem razmahu svojega kulturnega in posebej še znanstvenega dela razmahu, čigar kvaliteta večkrat presega našo številčno moč, marveč tudi v kulturni tradiciji Ljubljane. Ze ob koncu 17. stoletja smo imeli tu po zgledu italijanskih akademij Academie operosorum, ki je v drugi polovici 18. stoletja zopet oživila in združevala lokalna znanstvena prizadevanja. Tradicije te akademije je nadaljeval prosvetljeni baron Žiga Zois, s čemer so se vključile v naš narodni prepored. Z večerajšjo ustanovitvijo se Akademija vrača v naše kulturno življenje v moderni in polnovredni obliki, ki ustreza današnjemu stanju naše znanosti in zahtevam njene sodobne organizacije.

Nova Akademija znanosti in umetnosti čakajo lepe in obsežne naloge, če jih

BEOGRAD BO DANES SVEČANO SPREJEL PREDSTAVNIKA FRANCIJE

Za sprejem francoskega zunanjega ministra Delbosa se pripravlja vsa prestolnica — Program za obisk dragega gosta

Beograd, 11. decembra. p. Jutri zjutraj prispe v Beograd francoski zunanji minister g. Yvon Delbos. V pričakovanju visokega in ljubelega gosta je zavladalo v Beogradu že nocoj prav slavnostno razpoloženje. Vse mesto je v jugoslovenskih in francoskih zastavah, svečano sta okrašena zlasti kolodvor in trg pred njim.

Nocojšnja »Samouprava« pozdravlja prihod Delbosa in naglašja prisrčne odnose med Francijo in Jugoslavijo. »Pravda« je objavila tudi poseben članek izpod peresa zemljoradniškega voditelja Joce Jovanovića, ki pravi, da je krožno potovanje francoskega zunanjega ministra po Srednji Evropi največjega pomena za ureditev odnosov med Francijo in eni ter prijateljski-mi srednje-evropskimi državami na drugi strani. Delbosovo potovanje ima namen odpraviti vsa nesoglasja in sleherni nezaupanje. Zato je njegovo potovanje večjega pomena, kakor je bil obisk pokojnega francoskega zunanjega ministra Barthoua leta 1934. K temu se pridružuje še dejstvo, da prihaja Delbos tudi kot opomelnice angleške vlade z nalogo da obvesti prijateljske državnike o angleških razgovorih v Berlinu in o francosko-angleški konferenci v Londonu.

Nocojšnji listi objavljajo tudi definitivni program Delbosovega bivanja v Beogradu. Francoskemu zunanjemu ministru bo že na kolodvoru prirejen svečan sprejem. Razna nacionalna društva so že danes izdala proglose na svoje člane, naj se zanesljivo udeležijo manifestativnega sprejema na kolodvoru.

Minister Delbos se skupno s francoskimi novinarji in ostalim spremstvom pripelje jutri zjutraj malo pred 7. uro v Zemun. Francoski novinarji bodo z istim vlakom nadaljevali svojo pot v Beograd. Delbosu pa bodo v Zemuenu stavili na razpolago poseben vlak s katerim se bo ob 8.50 pripeljal na beograjsko glavno postajo. Pozdravili ga bodo predsednik vlade, vsi ministri, zastopniki vojaških in civilnih oblasti v prestolnici ter množica ljudstva. S postaje se bo Delbos odpravil najprej v maršalov dvor, kjer se bo vpisal v dvorne knjige, nato pa takoj v znanje ministrstva, kjer bo uradno obiskal ministrskega predsednika dr. Stojadinovića. Iz zunanega ministrstva se bo odpravil v francosko poslanstvo. Opoldne ga bo sprejel Nj. Vis.

knez namestnik popoldne ob 15. pa Nj. Vel. kraljica Marija. Zvečer bo ministrski predsednik priredil slavnostno večerjo v Gardnem domu.

V ponedeljek dopoldne se bo Delbos s spremstvom odpravil na Oplenac, da se tam pokloni na grobu velikega kralja. Med potjo nazaj se bo ustavil na Avali in položil venec na spomenik Neznanemu junaku. V restavraciji avalskega hotela mu bo predsednik vlade priredil intimno kosilo.

Popoldne v ponedeljek bo Delbos sprejet pri obeh kraljevih namestnikih dr. Stankoviću in dr. Peroviću. Potem se bo spet sestel s predsednikom vlade dr. Stojadinovićem. Ob 18. pa mu bodo v prostorih Društva prijateljev Francije priredili čajanko, zvečer pa bo svečana večerja na francoskem poslanstvu.

V torek dopoldne bo Delbos sprejel zastopnike francoske kolonije v Beogradu. Popoldne bo obiskal francosko šolo, nato pa se bosta Delbos in Stojadinović še enkrat sestala in zatem skupno sprejela novinarje. Zvečer bo še intima večerja na francoskem poslanstvu, ponoči pa se bo Yvon Delbos s svojim spremstvom odpravil preko Budimpešte v Prago.

Sodba francoskega polslužbenega lista

Pariz, 11. dec. g. O potovanju francoskega zunanjega ministra piše »Temps« v svojem uvodniku med drugim: da so bila pogajanja v Bukarešti zelo prisrčna in da so rodila razveseljive rezultate. Tudi razgovori v Beogradu bodo zelo zanimivi. Pogodba med Italijo in Jugoslavijo nikakor ne tangira pogodb, ki vežejo Jugoslavijo s Francijo, Českoslovaško Rumunijo ter državami Balkanske zveze. Zunanja politika Jugoslavije je obelježena kakor zunanja politika vseh držav po zemljepisnem položaju. Jugoslovenski narod dobro ve, da je njegova neodvisnost odvisna od politične stabilnosti v srednji in vzhodni Evropi. Zaradi tega je najboljše jamstvo za Jugoslavijo politika kolektivne varnosti. Jugoslavija je s svojo vojaško silo izredno važan element te varnosti. To je teren, na katerem se bo koristno izkazalo francosko-jugoslovensko sodelovanje.

Sposobnost francoskih letal

Zanimiva razprava v francoski poslanski zbornici

Pariz, 11. dec. AA. Na današnji seji poslanske zbornice so razpravljali o proračunu letalskega ministrstva. Predsednik poslanskega odbora za letalstvo Bossoutrot je izjavil, da so poročila o kritičnem položaju francoskega letalstva brez podlage. Letalski uspehi v nekaterih drugih državah so posledica posebnih aparatov sportnega tipa. Teh aparatov ne kaže primerjati z letali francoske vojske, ki so popolno jamstvo za varnost države in prebivalstva. Nato je predsednik letalskega odbora čestital ministru k doseženim uspehom, zlasti pa k sklepu o nacionalizaciji tovarn, ki izdelujejo letala in letalske potrebščine.

Poslanec narodne neodvisne stranke in bivši minister Piere Dignac je poudarjal, da se nacionalizacija letalskih tovarn ni obnesla. Poslanec ljudske fronte so protestirali desničarski poslanci pa ploskali.

Član francoske socialistične stranke Gaurand je izjavil, da so nemška letala hitrejša kakor francoska, ne gre pa tu za posebne aparate, marveč za navadna nemška letala.

Takoj nato je povzel besedo letalski minister Pierre Cot in izjavil:

Ce primerjamo naše aparate s tujnimi, je res, da so tuja letala precej hitrejša kakor naša, vendar pa imamo tudi mi podobna letala, ki s svojo hitrostjo prekašajo tuja. Naši najnovejši lovski aparati in aparati za bombardiranje letes hitrostjo 490 in 470 km na uro in so torej precej hitrejši kakor nemški in italijanski enake oblike. Javno mnenje naj ve, da moramo z omejenim proračunom za letalstvo korakati vstric z drugimi narodi in da so navzlic temu letala, ki jih imamo v službi, in ostala naša letala enakovredna z letali tujih držav.

Velike zračne bitke v Španiji

Salamanca, 11. dec. o. Po vesteh iz nacionalističnega glavnega stana se je večer popoldne 70 km vzhodno od Saragose razvila silna letalska bitka, v kateri je sodelovalo po 100 letal na vsaki strani. Pravilo, da je bil to največji letalski spopad v španski državljanski vojni. Nacionalisti zatrjujejo, da so bili v premoči in da so sestrelili 25 republikanskih letal, dočim je bilo izmed njihovih sestreljeno le eno.

Barcelona, 11. dec. AA. V zaščiti štirih lovskih letal je 10 sovražnih bombnikov bombardiralo letališče blizu Handascosa

na aragonski fronti. Republikanska letala so se takoj dvignila in je prišlo do letalske bitke. Sestrelili so dva bombnika in dve lovska letala. Republikanci so izgubili eno lovsko letalo, pilot pa se je rešil s padalom. Ob 18.15 so sovražna letala bombardirala mesta Barbastro in Castelo. Barcelona, 11. dec. AA. Vojno ministrstvo je objavilo, da so večeraj ob 16.45 popoldne nacionalistične vojske lajše bombardirale Alicante. Bombardiranje je trajalo 15 minut. Obalno topništvo je takoj odgovorilo na napad in prisililo lajše, da so se umaknile. Na republikanski strani je padel le en vojak, štirje pa so bili ranjeni. Povzročena škoda je zelo velika.

Prve parlamentarne volitve v Rusiji

Moskva, 11. dec. br. Z današnjim dnevom je bila zaključena volilna kampanja za prve parlamentarne volitve v Sovjetski Rusiji. Jutri bodo ruski volilci oddali svoje glasove. Volilna propaganda je bila zelo živahna in so postavili v službo ves sovjetski aparat, da bi bila udeležba pri volitvah čim večja ter da bi se na ta način manifestirala pred zunanjim svetom solidarnost držav Sovjetske unije. O izidu ne more biti dvoma. Kandidate so postavljale po večini državne oblasti, protikandidatov pa so povečini napravili kake pregrehe in jih zaprli. Stalin kandidira v 200 volilnih okrožjih, 300 kandidatov je postavila vlada, 150 komunistična stranka, 75 rdeča vojska, 40 GPU, ostale pa delavske organizacije.

Delbosov odhod iz Bukarešte

Bukarešta, 11. dec. br. Francoski zunanji minister Yvon Delbos je danes dopoldne zapustil rumunsko prestolnico in odpotoval v Beograd. K slovesu so se na bukarškem kolodvoru zbrali vsi člani vlade z ministrskim predsednikom dr. Tatarescom, številni politični voditelji in zastopniki diplomatskega zbora. Častna četa z godbo in zastavo je izkazala Delbosu vojaške časti. Med sviranjem marseljaze in viharnimi ovacijami je ob 9.50 krenil vlak s postaje. Do meje je spremljal Delbosova pomočnik zunanega ministra Radulescu.

Sinoči je imel Delbos zadnje razgovore z zunanjim ministrom Antonescom, nato pa je sprejel voditelje rumunskih političnih strank razen zastopnikov Železne garde. Posebno je bil zapečan dolg razgovor Delbosa z bivšim rumunskim zunanjim ministrom Titulescom, ki se je ob priliki Delbosovega obiska po dolgem času zopet mudil v Bukarešti.

Tatarescu pojde v Varšavo

Varšava, 11. dec. AA. Po poročilu tukajšnjih listov bo predsednik rumunske vlade Tatarescu v kratkem obiskal Varšavo.

Herriot bo kandidiral za prezidenta republike

Pariz, 11. decembra. b. »ECHO de Paris« piše, da se v pariških političnih krogih veliko že razpravlja o nasledniku prezidenta Lebruna na najvišjem mestu v francoski republiki, dasi poteče Lebrunov mandat šele spomladi 1939. Prezident Lebrun je že večkrat izjavil, da se ne bo več v bodoče potegoval za to čast. Tudi predsednik senata Jeanneney, ki bi prišel po svojem položaju prvi v poštev za bodočega kandidata, je izjavil, da odklaja kandidaturu. Tako se sedaj izmaje samo še eno ime Herriota, sedanjega predsednika francoskega parlamenta. Le, če bi tudi Herriot odklonil kandidaturu, bi prišla v poštev še dva radikalna voditelja, in sicer sedanji ministri predsednik Chautemps ter vojni minister Daladier, predsednik francoske radikalne stranke.

Italija izstopila iz Društva narodov

Mussolini je sinoči med velikimi manifestacijami sporočil stotisočglavi množici sklep o izstopu

Rim, 11. decembra. br. Nocoj ob 10. je bila seja velikega fašističnega sveta, ki se je sestel v beneški palači. Že ure poprej so trg pred palačo in sosedne ulice zasedli stotisoči pripadnikov fašističnih organizacij in drugega prebivalstva. Igrale so neštete godbe, množice pa so prepevale razne fašistične popevke.

Seja fašističnega sveta je bila le kratka. Že 10 minut po 10. uri se je na balkonu Beneške palače pojavil ministrski predsednik Mussolini, sprejet z viharnimi ovacijami. Ko so signalni iz fanfar ovacije prekinili, je spregovoril Mussolini in sporočil zbranim množicam, da je veliki fašistični svet ravnokar sklenil izstop Italije iz Društva narodov.

Mussolinijev nagovor

Duce je med drugim izjavil: Italija je nudila svetu dolgo vrsto let primer dosej nezane potrežljivosti. Ni smo pa in nikdar ne bomo pozabili zločinških poskusov, ki so prihajali iz Zeneve, da bi se zadavil italijanski narod. Bili so mnogi, ki so mislili, da bo ta ali oni narod, katerih zastopniki sede v zenevski ustanovi, napravil v danem primeru potrebno gesto zadoščenja za nas. Vendar se to ni zgodilo. Nič ne hoteli tega storiti. Nazadnje se je celo združilo mnogo vlad proti nam. Hoteli so nas zadušiti s sankcijami, da bi nas tako obdvali, kajti svet Društva narodov komandirajo sile, ki so sovražne Italiji.

V teh okoliščinah ne moremo več sodelovati z Zenevo. Vse, kar je prihajalo iz Zeneve, je bilo proti nam, proti našim stremeljenjem, proti našemu vojaškemu duhu. Napočil je čas, ko moramo izbrati, ali ostanemo še nadalje v Društvu narodov, ali pa gremo ven. Ali naj ostanemo še nadalje v Zenevi? (Množica viharno odgovarja: Ne!) Ali naj gremo ven? (Množica zopet viharno odgovarja: Da!)

Torej smo sklenili, da gremo ven. Biló je dovolj! Obrnilo hrbet temu rušecemu se tempju, ki ne pripravlja miru, ampak vojno. Tega koraka ne bomo nikdar obžalovali.

Smešno bi bilo misliti ali verjeti, da se je izjavjal na nas kak pritisk s katerekoli strani, da bi storili ta korak. Naši zavezniki na osi Rim—Berlin—Tokio, to je edina resnica, so soglasni z nami, toda z absolutno diskrecijo.

Izstop Italije iz Društva narodov je do-godek silne zgodovinske važnosti, ki bo pritegnil nase pozornost vsega sveta, dogodek, čegar posledice se še ne dajo predvi-

Zunanji minister Yvon Delbos

Francoski zunanji minister Yvon Delbos, ki bo od danes naprej naš dragi gost, spada kljub svojim, za francoske prilike mladim letom med najuglednejše in najvplivnejše politike in državnike zavezni-

ške Francije. Obenem je veljal in še velja za enega najboljših francoskih novinarjev. Rodil se je l. 1885. kot sin ljudskošolskega učitelja. Na univerzi je absolviral pravo, po končanih studijah pa se je posvetil novinarstvu in politiki, v kateri se je pridružil radikalno socialistični stranki. Med vojno je služboval pri letalstvu, kjer se je tako odlikoval s svojim pogumom, da je bil dvakrat pohvalno naveden v armadnih poveljih. Trikrat je bil ranjen, a ostal je mobiliziran vse do sklepa miru.

Po vojni se je Delbos vrnil v novinarstvo in najprej z nekaterimi prijatelji ustanovil v Parizu dnevnik »Ere Nouvelle«. Po par letih se je od tovarišev prijateljsko ločil in prevzel vodstvo znanega pokrajinskega velikega dnevnika »Depeche de Toulouse«. Leta 1924. je bil prvič izvoljen za poslanca in nato pri vseh sledečih parlamentarnih volitvah. Že pred desetimi leti je postal prvič minister in mu je bil poverjen resor za ljudsko prvo-stvo. Kasneje je bil še večkrat minister v raznih resorih, vmes pa je ponovno zastopal svojo državo na raznih važnih mednarodnih konferencah. Ko je po lanskih volitvah Leon Blum sestavil novo levičarsko vlado, je poveril zunanje ministrstvo Yvonu Delbosu. Ta izredno važni resor upravlja še danes.

V tem svojstvu, kot predstavnika velike in prijateljske zavezanice, ga iskreno pozdravlja vsa Jugoslavija, ko prihaja danes na službeni obisk v njeno prestolnico.

Danski kralj v Londonu

London, 11. dec. AA. Sinoči je prispel v London danski kraljevski par.

Papež obolel

Vatikan, 11. decembra. g. Papež Pij XI. je obolel na bronhialnem kataru. Telesni zdravnik je odredil popoln mir.

Ruski poslanik v Berlinu odpoklican

Berlin, 11. dec. br. Odpravnik poslov sovjetskega poslanstva v Berlinu je danes uradno obvestil nemškega zunanjega ministra, da se sovjetski poslanik Jurenjev ne vrne več v Berlin. Jurenjev je pred tremi tedni takoj po pristopu Italije k protikomunističnemu paktu odpotoval v Moskvo. V berlinskih krogih smatrajo to za moskovsko demonstracijo, ki naj dokaže, da je Rusija desintezirana v nadaljnjih odnosih z Nemčijo, ki je na čelu protiruskega bloka. Berlinski listi seveda tudi domnevajo, da je doletela berlinskega poslanička enaka usoda kakor druge njegovih tovarišev, ki so bili v Moskvi aretirani in postavljeni pred sodišče ter ustreljeni.

heba izberi zase in jozeta bozicno
 dapiło na danasnji razstavi drogerije
 gregopic presepnova 5 stop ba je same
 novosti stop ervin +

Boj za Nanking še ni končan

Kitajci se bore za vsako hišo posebej in Japonci še niso zavzeli niti polovice mesta

Sanghaj, 11. decembra. o. Vesti o borbah za Nanking se čim dalje bolj naprotujejo. Tudi vesti iz japonskih virov se le malo skladajo, tako da si ni mogoče ustvariti prave slike o bojih za glavno kitajsko mesto. Po več vesteh so Japonci prodrli že v središče mesta, kjer se razvijajo krvave borbe od hiše do hiše, ker Kitajci nasprotniku ne prepuščajo brez boja niti pedl svoje zemlje. Ponekod so Kitajci zadržali Japonce celo še onstran mestnega obzidja. V središču mesta so prodrli Japonci le v jugovzhodne strani skozi pekingska vrata. Kitajci so razmestili po strehah hiš strojne in metale min ter si morajo Japonci priboriti vsako hišo posebej z ogromnimi žrtvami. Pri tem jim pomagajo japonska letala, ki se pri bombardiranju kitajskih postojank izmenjavajo. Letalske bombe neprestano udarjajo v posamezne hiše in druge objekte. Kljub temu se Kitajci nečesto umakniti brez boja. Borbe za Nanking trajajo že 40 ur, vendar pa Kitajci Japoncem še niso prepuščali niti polovice Nankinga.

Po kitajskih vesteh iz Hankova so Kitajci odbili že tri velike japonske napade na jugovzhodna in jugozapadna nankingska vrata. Le pri pekingskih vratih so Japonci vdrli v mesto. Tu so morali obzidje po nestetih poskusih podminirati in razdirati, da so lahko skozi njegovo odprtino udarili v mesto. Na področju med Hankovom in Nankingom je proglašeno osebno stanje. V Sanghaju so Japonci priredili mednarodnim oblastem novo iznadenje. Velik oddelek japonske vojske je zavzel del Nantava, kolikor ga pripada mednarodni konvenciji. Včeraj popoldne je neki Kitajec tam ustrelil japonsko stražo, kar so Japonci smat-

trali za povod, da lahko zavzamejo ta predel francoske mednarodne konvencije, češ, da morajo skrbeti za red med Kitajci, katerih število je v zadnjem času v tem mestnem okraju naraslo na več otisotič.

Nepričakovan kitajski odpor

Sanghaj, 11. dec. AA. Po poročilih iz Nankinga je odpor kitajskih čet v mestu samem mnogo hušji, kakor so Japonci pričakovali. Japonskim oddelkom se je sicer posrečilo prodreti v notranost mesta skozi južna vrata, vendar pa so se morali zopet umakniti. Protinapad Kitajcev je bil zelo močan. Kitajci so pri tej priliki zaplenili štiri japonske tanke in precejšno množino vojnih potrebščin. Mislijo, da bodo kitajski oddelki nudili še močnejši odpor.

Japonska zmaga

Sanghaj, 11. dec. g. Po dosepih vesteh, ki pa uradno še niso potrjene, se je ljuta borba, ki je zahtevala na obeh straneh veliko žrtev in ki je trajala 13 ur, končala z očitno zmago Japoncev. Ob 1.30 zjutraj so Japonci zlomili zadnji odpor Kitajcev na ozemlju Nankinga. Bivša kitajska prestolnica je s tem prešla v posest Japoncev. Kitajske oblasti sicer demantirajo padeč Nankinga, vendar pa vihra v Nankingu poveča zastava vzhajajočega solca. V krogih inozemskih vojaških strokovnjakov računajo po padcu Nankinga z ožromom v borbah. Japonska vojska potrebuje po večdnevni pohodih in borbah počitek, ki ga hoče kitajsko vrhovno poveljstvo izkoristiti za reorganizacijo svoje vojske.

Beleške

Nadžkof dr. Bauer in jugoslovenstvo

Kar se mnogokrat zgodi ob smrti velikih in popularnih mož, se je zgodilo tudi ob smrti zagrebškega nadškofa dr. Bauerja. Vse mogoče struje bi si ga rade prisvojile za svojega, čeprav so njihova stremilja daleč od stremiljenj velikega pokojnika. Separatistično usmerjeni hrvatski listi skušajo tako tudi dr. Bauerja prikazati kot nekakega svojega simpatizera, čeprav za to nimajo prav nobenega poverja. Res pa je, da se je pokojni nadškof dr. Bauer nekaj močno udeleževal v nacionalni politiki in bil vedno na strani onih, ki so se borili proti madžarskim tlačiteljem iz Budimpešte. Pripadal je takrat hrvatsko-srbski koaliciji, katere program je temeljil na načelu jugoslovenskega narodnega edinstva. Nadškofova moralna pomoč je bila za srbo-hrvatsko koalicijo izrednega pomena in njej gre tudi velik del zasluge, da se je zakonito hrvatsko narodno predstavništvo, hrvatski sabor, ob prelomu svetovne zgodovine l. 1918 odločilo za edino pravilno in tudi za Hrvate edino rešilno pot: za jugoslovensko zedinjenje.

Dr. Maček in novi zagrebški nadškof

Glavno glasilo politike dr. Mačka, »Hrvatski dnevnik«, razpravlja v uvodniku o obisku dr. Mačka pri novem zagrebškem nadškofu dr. Stepcinu, o katerem smo v »Jutru« že poročali. Znova citira, kaj je g. nadškof izjavil o političnih nazorih svojega prednika, in pravi, da je hotel s tem reči, da »so želje pokojnega nadškofa dr. Bauerja obenem tudi njegove želje. Z zadoščanjem ugotavlja izjavo nadškofa dr. Stepcina, da dr. Maček ne bo imel nikdar nikakih neprilik z njegove strani in da se nadškof ne bo vmešaval v politične stvari.

»To pa naravno«, pravi dalje »Hrvatski dnevnik«, »še ne znači, da ne bo podpiral pravične stvari svojega naroda... Saj je novi nadškof že pogosto pokazal svoje hrvatsko nacionalno prepričanje.« V zameno objavlja »Hrvatski dnevnik«, da tudi novi nadškof »ne bo imel nikakih neprilik s stran hrvatskega narodnega vodstva pri svojem verskem obnovenem delu. Pri tako razdeljenih nalogah bo vsak v svojem delokrogu najuspešneje izvršil svojo dolžnost.« Končno pristavlja, kar velja za nadškofa, velja naravno tudi za duhovščino, ki ji je njen poglavar dal to pravilno smernico.

Naša narodna manjšina v Rumuniji

V Ljubljani se mudi te dni g. dr. Sprasoj Nikolčič, bivši episkopski vikar srbske pravoslavne cerkve v Temišvaru, eden med voditelji jugoslovenske narodne manjšine v Rumuniji. Ta manjšina šteje okrog 60 tisoč pripadnikov, od tega 50.000 Srbov ter 10.000 Hrvatov, odnosno Slovencev. Srbi so si pred tremi leti ustanovili svojo Srbsko narodno stranko, ki so se ji lani pridružili tudi Hrvati. Stranka ima svoje središče v Temišvaru.

Kakor posnemamo iz pripovedovanj g. dr. Nikolčiča, so narodne razmere za našo manjšino v Rumuniji razmeroma zelo ugodne. Rumunske oblasti jim ne le v načelu, temveč tudi v praksi priznavajo popolno enakopravnost. Posebno so se zboljšale te razmere po šolski konvenciji, ki sta jo sklenili Jugoslovanci in Rumunji. Poleg osnovnih šol, na katerih poučuje že preko 100 učiteljev jugoslovenske narodnosti, so dobili naši sorojaki tudi paralele na gimnazijah, učiteljsku in višji dekliški šoli v Temišvaru. Že sedaj poučuje tam 6 srbskih profesorjev. Pred mesec je temišvarska občina brezplačno odstopila lepo zemljišče, ki je vredno nad pol milijona dinarjev. Na zemljišču bodo zgradili jugoslovenski Narodni dom z velikim internatom za dijake in dijakinje.

Kdo naj nam da samoupravo

Tudi »Domoljub« je napisal v zadnji številki člančič proti novi ureditvi šolskih poletnih Seveda bi bilo mnogo bolje, ako bi domoljubovi namesto besed pokazali dejanja, saj je čisto od njihove volje odvisno, kako se šolske poletnice uredijo. Najboljši pa je vsekakor koncept »Domoljubovega« članka. Takole se glasi: »Torej že samo vprašanje poletnic, da ne omenjamo mnogo važnejših šolskih vprašanj, nujno zahteva skorajšnjo pokrajinsko šolsko samoupravo, ki naj nam jo Bog nakloni vsaj v bodočem letu!« Nehote se človek pri tem spomni na povest o onem vinogradniku, ki je dobro vino pridelal sam, slabega pa mu je vedno dal — Bog. Ubogi »Domoljubovi« čitatelji!

Politična situacija v »Obzorjih« očeh

Svoje vsakodnevno dolgovzno premlavanje politične situacije zaključuje »Obzore« v včerajšnji številki z naslednjimi trditvami: »Vlada in JRZ smatrata, da se politična situacija razvija normalno. Vlada je sedaj okupirana s proračunsko razpravo v finančnem odboru in s pripravami za sprejem banoskega zunanega ministra Delbosa... Dokler ne bo končana proračunska razprava v plenumu narodne skupščine, se ne da pričakovati kake važnejše odločitve vlade, niti ne bo previranje v strankah poprej vplivalo na razvoj politične situacije.«

»Nekaj o ŽAP-u«

Pod tem naslovom piše »Samoupravac«, službeno glasilo JRZ: »Razdiralni elementi med našimi brati Hrvati gledajo že preko vsake meje, ki bi se mogla še trpeti. Menda si reveži domišljujejo, da tudi oni spadajo v isto kategorijo, v katero so spadali borci za italijansko zedinjenje, pa se po njihovem vzoru mesebej pozdravljajo z ŽAP: Živijo Ante Pavelič! Toda ti žalostni ljudje niso, kar so bili nekdanji Italijani, in prilike in naši razbrzdani svobodni niso take, kakršne so bile prilike Italijanov pod Avstrijo. Šele kadar bo izdajalec boljši od vitza ter zvestega poštarnika kralju in domovini, šele takrat bodo lahko Paveličevci trdili, da delajo v imenu Hrvatske in Hrvatov, drugače pa nikjer in nikdar.«

V neki drugi beležki citira »Samoupravac« tudi že v »Jutru« zabeležen govor radičevskega dalmatinskega poslanca Paška Kali-

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje smatramo očitno vse, ki trpe na astmi, katariju pljučnih vrhov, zastarelo kašlju, zasluženosti, dolgotrajni hrupavosti in hripavi, a doslej še niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe pri nas POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI izpod peresa gosp. dr. med. Gutzmanna. — Treba je pisati samo karto (frankirano s 2 din) s točnim naslovom na: PUELMANN & Co., Berlin 614, Müggelstrasse Nr. 25-26a. Odobreno od min. soc. pol. sanitetske oddeljenja št. br. 5036 od 12. XII. 1937

Huda železniška nesreča na škotskem

Škotski ekspres je zavozil v osebni vlak in ga popolnoma zdrobil — Dosedaj 35 mrtvih in 96 ranjenih

London, 11. dec. br. Vsa angleška javnost je danes pod vtisom strahovite železniške nesreče, ki se je snoči pripetila na škotskem. Tako zvani škotski ekspres, ki spada med najhitreje vlake na svetu, je bil iz Edinburgha na poti v Glasgow. Zaradi hudih snežnih viharjev je bila proga močno zamašena in so bile tudi signalne naprave zasnežene. Iz tega sklajapa, da je strojevodja sprejel signal ter je na postaji Castle Carrey ekspresni vlak zavozil z vso brzino v tam stoječi osebni vlak. Posledice so bile strahovite. Osebni vlak je skoraj popolnoma uničen. Nemudoma so organizirali reševanje, ki pa je bilo zaradi snežnega viharja zelo otežkočeno. Vrhun tega so bile železne konstrukcije vagonov tako zmečkane in medsebojno zapletene, da so morali počakati, dokler niso dobili potrebnih priprav za rezanje železa. Na kraj nesreče so poslali poseben reševalni vlak in večji oddelek vojske. Vsa njo so razkopavali ruševine. Dosedaj so potegnili izpod ruševin 35 mrtvih in 96 ranjenecov, od katerih pa se mnogi bore a smrtjo. Trtve nesreče so skoraj izključno škotje. Nekatera trupla so tako zmečkana, da je identifikacija zelo otežkočena.

Sestanek tehnikov

Iz akademskih krogov nam pišejo: V soboto dopoldne so se na tehnikih sestali študenti tehniške fakultete, da zavzamejo stališče do nove fakultetske uredbe. Sestanek je bil dobro obiskan. Za delegate tehniških strokovnih društev pa je govoril še delegat medicincev, ki je utemeljeval odklonilo stališče do medicinske uredbe in pozival tehnike k solidarnosti v borbi proti obema uredbam. Po zaslugi demagoških izjavjanj nekaterih ekstremistov je sestanek, ki naj bi bil strogo strokovnega značaja, zasel v drugačne vode in se razvil v splošno prerekanje, tako da na koncu ni bilo razvidno ali so bili sprejeti ukrepi proglašeni v znak solidarnosti z medicincem ali pa zaradi tehniške uredbe. Vsa stvar se je po stari praksi na žalost zopet zavlekla na politično polje, dočim so bili strokovni interesi potisnjeni v ozadje. Zato je razumljivo, da resno misleči akademiki, in ti tvorijo ogromno večino, pri akciji ne bodo mogli sodelovati.

Borba za Ljutomer

Ljutomer, 10. decembra. Kakor je bilo v »Jutru« že parkrat omenjeno, bodo v nedeljo 19. t. m., nove občinske volitve tudi za Ljutomer, ki je bil pri zadnjih občinskih prekomasacijah združen z dosedanjim okoliško občino. Volilno gibanje je zelo živahno. Vložen sta dve listi, lista JRZ in gospodarska lista. Nosilec napredne gospodarske liste je zopet g. Lovro Kuharič, ki ga poznata mesto in okolica, saj je bil nad štiri leta župan mestne občine in je gospodaril v korist vseh davkoplačevalcev. Tako bo tudi nadalje, saj ima na svoji listi ljudi, ki prav tako kakor on vedo, kako težko se danes plačuje davki in kako se z golimi rokami težko prisluzi kruh za družino. Ti ljudje uživajo zaupanje prebivalstva.

To zaupanje bodo volilci pokazali tudi pri volitvah in jih prav nič ne moti hujskanje nasprotnikov, pa tudi ne pisanje nasprotnih listov. Kako zmešan je to pisanje, se vidi že iz tega, da zatrjujejo, da se udeležuje volilnih sestankov JRZ vedno več ko 80% vseh volilnih upravičencev dotičnega kraja, ko vendar vsi ljudje vedo, da pri nas skupna volilna udeležba za vse liste še ni nikdar dosegla 80% udeležbe vseh upravičencev. Resnica je ta, da prihaja na volilne sestanke g. Slaviča po 10 do 15 ljudi. V svojih listih ti gospodje nič ne povedo, kako so sestavljali kandidate: datno listo in kakšno vlogo so pri tem igrali davčne položnice. O »kovačih« pa naj raje kar molčijo, saj ljudje pri nas prav dobro vedo, kakšno vlogo so že letos ob raznih prilikah igrali. Isto velja za globe, nasilja in ovaštva; tudi o tem naj bodo kar previdno tihi. Vsi pa, ki hočejo, da bi bilo gospodarstvo v novi združeni občini dobro in za občane koristno, bodo drugo nedeljo zopet volili dosedanjega župana g. Lovro Kuhariča in njegovo listo.

»Slovenec« in »Slovenski gospodar« pa bi res ustregla splošni radovednosti, ako bi povedala, kdaj bodo razpisane volitve tudi za sosednjo občino Razkrižje, ki je bila na novo ustanovljena s istimi prekomasacijami, s katerimi sta bili združeni obe ljutomerski občini. Tam se volilci že sedaj veselijo na volitve in želijo, da bi jim ne bilo treba predolgo čakati.

Iz prometne službe

Premeščen je železniški prometni uradnik in postajenačelnik Karel Butinar iz Tomaševca na Zidani most.

Viktorija Plzen: Concordia 3:3 (3:0)

Zagreb, 11. decembra. o. Danes je gostovala v Zagrebu plzenska Viktorija, ki se je pred komaj 300 gledalci srečala s Concordio. Tekma se je vršila na zelo razmočenem terenu. Gostje so prišli v vodstvo v 6. min. po levem krilu ter so v 28. min. povalili stanje na 2:0. V zadnji minuti prvega polčasa so zašli tretji gol. V drugi polovici se je Concordia popravila ter je Rakar zabil dva gola. Zebič pa enega. Jutri igra Viktorija Plzen proti Gradjan-skemu.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Po večini oblačno vreme z jasnimi in severnimi in zapadnimi kraji. Deževjatj utegne v južni polovici, v planinskih krajih pa snežiti. Toplota bo še padla. Zagrebška: Nestalno, temperatura bo neznanito padla. Dunajska: Oblačno, severovzhodni vetrovi, meg.

Pred pogrebom nadškofa dr. Bauerja

Zagreb, 11. decembra. o. V Zagrebu se vršijo že poslednje priprave za čim veličastnejši pogreb hrvatskega metropolita pokojnega dr. Bauerja. Na dan pogreba na osnovnih in srednjih šolah ne bo pouka. Tudi uradi bodo zaprti. Trgovski promet bo prekinjen od 9. do 11. dopoldne. Pri pogrebu bodo sodelovali zastopniki oblasti ter mnoga društva in ustanove, pa tudi vsa šolska mladina. Kraljevo namestništvo bo zastopal kraljevi namestnik dr. Perović, vlado ministri dr. Vrbanič, Simonović, Magarašević in dr. Miha Krek, senat pa dr. Šverljuga, Kukuljevič in Gaj. Sodelovalo bo tudi posebno zastopstvo narodne skupščine.

Pogrebni sprevod bo krenil iz nadškofijske palače ob 9. dopoldne skozi nadškofijski park v Palmotičevo ulico, nato po Branimirjevi ulici, preko Trga kralja Tomislava in Strosmajerjevega trga. Pred

poslopjem Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti se bo ustavil. Tam bo govoril predsednik akademije dr. Bazala. Nato bo sprevod krenil dalje po trgu Zrinjskega in po Praški ulici preko Jelčićevega trga v Bakračovo ulico in po njej v katedralo, kjer bo imel grško-katoliški škof dr. Njardaj poslovilni govor. Nato se bo vršila svečana masa zadušnica, po kateri bo krsta s truplom pokojnega nadškofa položena k večnemu počitku v škofovski grobnici v katedrali.

Medtem se množice ljudstva še zmerom zbirajo v nadškofijski kapeli in molijo za pokojnika. Profesorski zbor zagrebške univerze je imel danes žalno sejo, ki je bila posvečena spominu na nekdanjega rektorja univerze, pokojnega nadškofa dr. Bauerja. Tudi mnoga društva so imela še danes svoje žalne seje.

Minister Miletić o obisku v Sloveniji

Beograd, 11. decembra. AA. Po vrnitvi s svojega inspekcijskega potovanja v Zagreb in Ljubljano je minister za telesno vzgojo dr. Vekoslav Miletić dal za liste tole izjavo:

»Izredno sem zadovoljen, ker sem se mogel sestati z voditelji sporta in školstva v Zagrebu in v Sloveniji. Na sportskih konferencah v Ljubljani, Celju, Mariboru in Zagrebu so mi poročali voditelji nogometnih, lankhoatijskih, smučarskih in drugih sportskih organizacij. Na ta način sem zvedel za njihove potrebe iz neposrednega vira. Na tem potovanju sem prejel mnoge pisemne spomence in resolucije, ki bodo dragoceno gradivo za strokovni in upravni odsek mojega ministristva.

Ker sem pri sportnikih opazil, da kažejo polno razumevanje za svoje delo in vdano službo domovini, bom tudi jaz podprl njihova prizadevanja v največji meri. Priredil bom anketo o znižanju taks za amaterske sportne prireditve. Anketa naj uredi tudi vprašanje dijakov srednješolske brezslabih redov, da bodo mogli sodelovati v sportskih klubih. Šlo bo končno tudi za sestavo posebnega ključa, tako da bodo državne podpore za posamezne sportne organizacije pravičnejše in svoje namenu prikladnejše. Naš spored ne potrebuje pretiranih prepričav, pač pa mu je treba dati to kar ima tudi v drugih naprednih državah. Nič več, toda tudi ne manj!«

Povratek predsednika vlade v Beograd

Beograd, 11. decembra. a Davi ob 9 se je s simpionskim ekspresom vrnil iz Italije v Beograd ministrist predsednik dr. Stojadinović s svojimi spremljevalci. Poleg oficijelnih predstavnikov so ga na kolodvoru pričakali in pozdravili zastopniki in številni člani beogradskih organizacij JRZ. Navzočih je bilo tudi mnogo vladnih poslancev in senatorjev. Posebno delegacijo mladine JRZ je vodil predsednik glavnega odbora dr. Pirč. Ko se je vlak pripeljal, so priredili navzoči dr. Stojadinovića velike ovacije, minister dr. Spaho pa ga je pozdravil takole:

»Gospod predsednik! Ker vas najstarejši tovariš min dr. Korosec zaradi bolezni ne more sprejeti dovolite, da vas v njegovem in v svojem imenu in v imenu vseh tovarišev namirnosejše pozdravim in kličem: Dobrodošli! Obenem vas prosim za dovoljenje, da vam najprišrejnije čestitam k doseženim uspehom v korist naše države in v korist splošnega mira, ki nam je vsem toli potreben. Zivel in dobrodošle!«

Povratek kneginje Olge

Beograd, 11. decembra. AA. Nj. kr. Vis. kneginja Olga je po težji operaciji, ki so jo opravili v Londonu, danes ob 10. pripela zopet v Beograd. Na topčiderski postaji so jo sprejeli Nj. Vis. knežji namestnik, dvorne dame Nj. Vel. kraljice in kneginje Olge, ga Lozančičeva, minister dvora, prvi adjutant Nj. Vel. kralja, dvorni maršal, dvorni upravnik in polkovnik Pogacnik, šef pisarne Nj. Vel. kraljice Ma-

Finančni odbor

Beograd, 11. decembra. a. Finančni odbor Narodne skupščine je v četrtek zvečer končal splošno proračunsko razpravo. Proračun je bil v načelu z večino glasov sprejet. Včeraj se je nato takoj začela podrobna razprava in sicer z obravnavo proračuna vrhovne državne uprave. Proračun sta med drugimi zagovarjala podpredsednik senata dr. Kotur in predsednik skupščine Stevan Čirić, ker spadata tudi proračunska senata in narodne skupščine v poglavje vrhovne državne uprave.

Na današnji seji so prišle na dnevni red pokojnine invalidnih. Proti proračunu sta ob tej priliki govorila Mita Dimitrijevič in Miloš Rašević, za pa Mihajlo Bošković in Oton Gavrilović. Finančni minister Letica je v odgovoru na kritike med drugim navajal, da imamo v Jugoslaviji okrog 70.000 osebnih in rodbinskih upokojevencev, to število razmeroma ni veliko, ako pomislimo, da znaša v Avstriji 170.000. Sporodil je tudi, da pripravlja vlada načrt za revizijo upokojevencev, vendar je treba zadevo temeljito proučiti.

Letalska nesreča v Londonu

London, 11. dec. br. Danes se je ponesrečilo pri posluženem poletu novo bombno letalo. Pilot in njegov spremljevalec sta se ubila. To je v letošnjem letu že 89. letalska nesreča angleškega vojnega letalstva, ki je izgubilo na ta način že 145 pilotov.